

Бориспільський міськрайонний суд Київської області
вул. Київський шлях, 72, м. Бориспіль, 08300 Тел./факс (04595) 6-76-19 E-mail:
inbox@bpm.ko.court.gov.ua

**Узагальнення судової практики застосування суддями
Бориспільського міськрайонного суду Київської області статті 99
Кодексу адміністративного судочинства України за період 2012-2014
років**

На виконання листа Київського апеляційного адміністративного суду №01-18/6136 від 17 липня 2015 року Бориспільським міськрайонним судом Київської області проведено узагальнення судової практики застосування суддями ст.99 КАС України за період 2012-2014 років.

Метою проведення узагальнення є аналіз помилок і проблем, що виникають в процесі застосування частини першої - п'ятої зазначеної статті суддями Бориспільського міськрайонного суду Київської області та аналіз причин скасування судових рішень судом апеляційної інстанції, з зазначенням пропозицій щодо заходів, які необхідно вжити для формування єдиної судової практики.

1. Аналіз найбільш характерних помилок і проблем, що виникають у застосування ст.99 КАС України, а саме частини першої – п'ятої зазначеної статті.

В даний проміжок часу з 2012 – 2014 років суддями Бориспільського міськрайонного суду розглядалися справи з застосуванням ст.99 КАС України. При цьому характерних помилок та проблем з застосуванням частини 1 – 5 зазначеної статті не виникало.

Зі змісту частини першої ст.99 КАС України випливає, що адміністративний позов може бути подано в межах строку звернення до адміністративного суду, встановленого цим Кодексом або іншими законами. Ця норма є бланкетною, її зміст говорить про те, що строк звернення до суду може бути встановлений іншим законом. Зі змісту частини другої цієї статті випливає, що цей строк для звернення до суду за захистом прав, свобод та інтересів особи є річним, якщо не встановлено інше. Тобто в цьому випадку законодавець надав перевагу строку звернення до суду, встановленому іншим законом, а не КАС.

За положеннями ст.289 КУпАП скаргу на постанову у справі про адміністративне правопорушення може бути подано протягом десяти днів з дня прийняття постанови. Тобто цією нормою встановлено саме такий строк звернення до адміністративного суду в цій категорії справ, і застосування цього строку дозволяється за приписами ст.99 КАС України. Лише пропущення встановленого десятиденного строку оскарження постанови не може бути підставою для відмови у задоволенні позову.

Строк звернення до адміністративного суду з адміністративним позовом – це проміжок часу після виникнення спору у публічно-правових відносинах, протягом якого

особа має право звернутися до адміністративного суду із позовною заявою за вирішенням цього спору і захистом своїх прав, свобод чи інтересів. Після закінчення цього часу особа не втрачає права звернутися з адміністративним позовом, але у задоволенні цього позову може бути відмовлено лише на тій підставі, що пропущено строк звернення.

Дотримання строку звернення з адміністративним позовом є однією з умов для реалізації права на позов у публічно-правових відносинах. Вона дисциплінує учасників цих відносин у випадку, якщо вони стали спірними, запобігає зловживанням і можливості регулярно погрожувати зверненням до суду, сприяє стабільності діяльності суб'єктів владних повноважень щодо виконання своїх функцій. Відсутність цієї умови приводила б до постійного збереження стану невизначеності у публічно-правових відносинах. А крім того, необхідно враховувати, що з плином часу певні обставини доказати чи спростувати стає все важче через те, що певні докази втрачаються.

2. Аналіз причин скасування судових рішень судом апеляційної інстанції.

За період 2012 – 2014 років судьями Бориспільського міськрайонного суду Київської області розглядалися адміністративні справи з застосуванням норм ст. 99 КАС України, а також були випадки скасованих або частково скасованих рішень судом апеляційної інстанції.

Наприклад, до Бориспільського міськрайонного суду в 2013 році звернувся позивач ТОВ «Фозі-Фуд» з позовом до Бориспільської міської ради про визнання незаконним рішення від 12 лютого 2011 року. Ухвалою Бориспільського міськрайонного суду від 29 серпня 2013 року адміністративний позов залишено без розгляду.

Не погодившись з ухвалою суду, позивач ТОВ «Фозі -Фуд» звернувся з апеляційною скаргою, до Апеляційного адміністративного суду та просив скасувати ухвалу Бориспільського міськрайонного суду та направити справу для продовження розгляду до суду першої інстанції.

Ухвалою Київського апеляційного адміністративного суду від 14 листопада 2013 року апеляційна скарга була задоволена, відповідно ухвала Бориспільського міськрайонного суду від 29 серпня 2013 року скасована, а справа направлена до суду першої інстанції для продовження розгляду. При цьому суд виходив з того що, суд першої інстанції посилався на те, що позивачем пропущено шестимісячний строк звернення до адміністративного суду, встановлений ч. 2 ст. 99 КАС України, але колегія суддів не погодилася з таким висновком. Відповідно до ч. 3 ст. 99 КАС України, для захисту прав, свобод та інтересів особи цим Кодексом та іншими законами можуть встановлюватися інші строки для звернення до адміністративного суду, які, якщо не встановлено інше, обчислюються з дня, коли особа дізналася або повинна була дізнатись про порушення своїх справ, свобод чи інтересів. З огляду на зазначене, колегія суддів дійшла висновку, що позивачем не пропущено строк звернення до суду, оскільки йому стало відомо про оскаржуване рішення лише після отримання вимоги про його виконання, а тому суд першої інстанції дійшов помилкового висновку про залишення позову без розгляду.

За таких обставин причиною скасування ухвали Бориспільського міськрайонного суду апеляційною інстанцією є порушення норм процесуального права судом першої інстанції.

Наприклад, до Бориспільського міськрайонного суду в 2013 році звернувся позивач С.-ік М.А. з позовом до УПФ України в м. Борисполі та Бориспільському районні про визнання протиправною та скасування вимог про сплату боргу, зобов'язання утриматись від вчинення певних дій та скасування постанови про відкриття виконавчого провадження. Ухвалою Бориспільського міськрайонного суду від 25 листопада 2013 року позовну заяву залишено без розгляду.

Позивач не погодився з ухвалою суду, звернувся з апеляційною скаргою до Апеляційного адміністративного суду та просив скасувати ухвалу Бориспільського міськрайонного суду та направити справу для продовження розгляду до суду першої інстанції.

Ухвалою Київського апеляційного адміністративного суду від 12 березня 2014 року апеляційна скарга була задоволена, а ухвала Бориспільського міськрайонного суду від 25 листопада 2013 року була скасована, справа направлена для продовження розгляду до суду першої інстанції. При цьому, суд виходив з того, що не вбачається пропущення встановленого законом строку звернення до суду, передбаченого ч.5 ст. 99 КАС України, оскільки матеріали справи не містять належних доказів отримання спірного рішення позивачем, а отже висновок суду першої інстанції щодо залишення позовної заяви без розгляду, у відповідності до п. 9 ч.1 ст. 155 КАС України є помилковим.

За таких обставин причиною скасування ухвали Бориспільського міськрайонного суду є невірні застосовані норми матеріального та процесуального права судом першої інстанції.

Наприклад, до Бориспільського міськрайонного суду в 2014 році звернувся позивач Б.-ні В.Г. з адміністративним позовом до Управління соціального захисту населення Бориспільської міської ради, в якому просив суд визнати неправомірними дії, бездіяльність відповідача щодо нарахування позивачу щорічної допомоги на оздоровлення починаючи з 1999 року, зобов'язати Управління соціального захисту населення виконавчого комітету Бориспільської міської ради зробити нарахування, перерахунок та виплату позивачу щорічної допомоги на оздоровлення у порядку та розмірах встановлених ст. 48 Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» у відповідних різних редакціях вказаного Закону, починаючи з 1999 року, зобов'язати в подальшому виплачувати позивачу щорічну допомогу на оздоровлення у розмірі не нижчому 5 мінімальних заробітних плат та стягнути з відповідача суму заборгованості за компенсаційними виплатами за весь минулий період.

Ухвалою Бориспільського міськрайонного суду від 01 вересня 2014 року позов залишено без розгляду у зв'язку з строком звернення до адміністративного суду.

Не погоджуючись з вказаною ухвалою позивач подав апеляційну скаргу з підстав порушення судом першої інстанції норм матеріального та процесуального права, в якій просить скасувати постанову Бориспільського міськрайонного суду та ухвалити нове рішення про задоволення позову.

Постановою Київського апеляційного адміністративного суду від 10 листопада 2014 року апеляційну скаргу Б.-ні В.Г. задоволено частково, скасовано постанову Бориспільського міськрайонного суду від 01 вересня 2014 року та ухвалено нову постанову, якою позов задоволено частково. При цьому суд виходив з того, що позивачем не пропущено строк звернення до суду, відповідно до ст.90 КАС України, оскільки це підтверджується доказами, що містяться в матеріалах справи.

За таких обставин причиною скасування ухвали Бориспільського міськрайонного суду є неповно з'ясовані обставини, що мають значення для справи та порушення норм матеріального права.

3. Пропозиції щодо заходів, які необхідно вжити для формування єдиної судової практики.

За результатами проведеного узагальнення та з метою формування єдиної та правильної судової практики застосування норм Кодексу адміністративного судочинства України при розгляді адміністративних справ доцільним є:

- провести семінари з суддями місцевих судів з питань застосування норм процесуального права при розгляді адміністративних справ;
- матеріали узагальнення Вищого адміністративного суду України довести до відома суддів для вивчення та практичного використання;
- здійснювати моніторинг змін у діючому законодавстві і вивчення судової практики з обговоренням їх на зборах суддів.

Наведене узагальнення свідчить про те, що у більшості випадків рішення Бориспільського міськрайонного суду скасовуються з підстав неправильного застосування норм процесуального права, які регулюють строки звернення до адміністративного суду з адміністративним позовом.

Як свідчить проведене узагальнення судової практики Бориспільського міськрайонного суду, найбільше проблем у судів виникало при постановленні ухвал про залишення позовної заяви без розгляду через пропуск строку звернення до суду.

Підставою для скасування постанов практично у всіх випадках було те, що суддями Бориспільського міськрайонного суду не досліджувались у повному обсязі обставини справи, належним чином не оцінювались надані докази та неоднозначно застосовуються норми ст. 99 КАС України.

**Заступник голови
Бориспільського міськрайонного суду**

Є.О. Борець

Виконавець: Теренковська А.М.
тел. (04595) 6-76-19